

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska jordbruksfonden
för landsbygdsutveckling

Leader inom landsbygdsprogrammet

Version 1

Detta dokument innehåller en beskrivning av Leadermetoden och dess tillämpning inom landsbygdsprogrammet 2007-2013. Läs också dokumentet "Guide för att bilda Leaderområden".

Vad innebär Leadermetoden?

Leader som arbetsmetod har funnits inom EU sedan 1991 och är en förkortning på franska som översatt till svenska betyder "samverkande åtgärder för att stärka landsbygdens ekonomi". I Sverige har metoden använts sedan 1995 inom vissa landsbygdsområden.

Leadermetoden gör det möjligt för invånare och företag på landsbygden att arbeta med lokal landsbygdsutveckling tillsammans med den offentliga sektorn i samhället. Syftet är att med stöd av lokal kunskap och lokalt engagemang uppnå målsättningarna för utveckling av landsbygden. Det som krävs är att det bildas en särskild form av lokalt partnerskap, en så kallad LAG-grupp (av engelskans Local Action Group). I LAG-gruppen ska det finnas representanter för de tre olika sektorerna i samhället:

- ideell sektor,
- offentlig sektor och
- privat sektor.

Den ideella sektorn kan representeras av bygdeföreningar, byalag, idrottsföreningar med flera. Representanter för den offentliga sektorn kommer främst från kommunerna, men även från exempelvis kommunala samverkansorgan eller regionala självstyrelseorgan. Den privata sektorn kan till exempel vara landsbygdsföretagare och företagare inom jord- och skogsbruksnäringen, eller föreningar som företräder dessa grupper.

Vilket ansvar har LAG-gruppen?

LAG-gruppen ansvarar för att ta fram en gemensam utvecklingsstrategi för ett avgränsat geografiskt område, ett så kallat Leaderområde. Strategin ska vara inriktad på att uppnå de tre huvudmålen för utveckling av landsbygden (se sid 2). Utifrån strategin ska LAG-gruppen driva utvecklingen framåt inom Leaderområdet. LAG-gruppen fattar beslut om vilka projekt som kan finansieras via landsbygdsprogrammet. Verksamheten kommer att regleras i ett avtal som bland annat omfattar jävsregler, offentlighetsprincipen och administrativt ansvar.

Medfinansiering

Leader ska medfinansieras från EU och med svenska offentliga pengar. Övrig finansiering av projekten är privat och kan bland annat bestå av pengar och ideellt arbete. Nivån på den privata medfinansieringen är dock inte fastställd ännu.

Av den totala offentliga finansieringen står EU för 40 % och staten för 30 % (detta motsvarar stödet utbetalat från stödmyndigheten). Resterande 30 % av den offentliga finansieringen ska medfinansieras lokalt/regionalt av kommuner och andra offentliga organ.

I LAG-gruppens medfinansiering ingår medel för administration och verksamhetsledning.

Godkännande av LAG-grupp och strategi

För att en LAG-grupp ska kunna få medfinansiering från EU för att arbeta med utveckling inom ett Leaderområde måste LAG-gruppen, Leaderområdet och dess utvecklingsstrategi godkännas. För att godkännas krävs att LAG-gruppen, Leaderområdet och dess utvecklingsstrategi uppfyller vissa formella krav, vilka huvudsakligen ställs av EU. Det är viktigt att formulera en strategi av hög kvalitet då det påverkar möjligheten att bli utsedd som LAG-grupp och även tilldelningen av EU-medel för verksamheten. Under samråd med LAG-gruppen och berört partnerskap stämmer länsstyrelsen av att fastställda kriterier är uppfyllda samt att strategin inte strider mot redan beslutade regionala planer. Även Jordbruksverket och Glesbygdsverket kan komma att delta i denna process. Länsstyrelsen fattar därefter ett formellt beslut om att utse LAG-gruppen. Det kommer att vara möjligt att besluta om nya LAG-grupper fram till och med 2008. Utifrån nu kända fakta är en rimlig bedömning att de första LAG-grupperna kan utses först omkring halvårsskiftet 2007. Vi återkommer om detta i takt med att alla detaljer fastställs.

Läs mer om detta under dokumentet: "Guide för att bilda Leaderområden" som finns på vår hemsida www.sjv.se

Vad gäller för befintliga LAG-grupper i LEADER+?

Nuvarande LAG-grupper som arbetar inom LEADER+ måste ta fram en ny strategi och ansöka om att få möjlighet att arbeta inom Leader i landsbygdsprogrammet på samma sätt som helt nya grupper. Befintliga LAG-grupper ska ha avslutat arbetet med att fatta beslut om stöd till projekt. Beslut om stöd till projekt inom det nya landsbygdsprogrammet kan då tas parallellt med utbetalningarna inom Leader+. Det är möjligt att fatta beslut om stöd under hela 2007 inom Leader+. Utbetalningarna fortsätter under 2008.

EU har ännu inte faställt slutliga regler kring övergången för befintliga LAG-grupper. De exakta reglerna för urval av LAG-grupper är heller inte fastställda. Det är därför inte givet att LAG-gruppen kan starta den nya verksamheten direkt efter att det svenska programmet är godkänt.

Leader inom det nya landsbygdsprogrammet

EU har tagit fram en strategi för landsbygdsutveckling för åren 2007–2013. Pengar har avsatts för landsbygdsutveckling i EU: s budget för perioden 2007-2013. EU har satt upp tre huvudmål för utvecklingen av landsbygden:

- Förbättra jord- och skogsbrukets konkurrenskraft.
- Förbättra miljön och landsbygden.
- Förbättra livskvaliteten, bredda företagandet och främja utvecklingen av landsbygdsekonomin.

Leadermetoden är ett sätt att arbeta på lokal nivå för att uppnå dessa mål.

Sveriges program för landsbygdsutveckling

Sverige har tagit fram ett förslag till svenskt landsbygdsprogram som har lämnats in till EU-kommissionen. Programmet beräknas starta i början av 2007 efter godkännande av EU-kommissionen. Det är möjligt att ansöka om Leaderområde från det att EU godkännt programmet till och med 31 december 2008.

Förslag till nytt landsbygdsprogram finns på jordbruksdepartementets hemsida.
Se sista sidan i detta dokument.

Vem kan få stöd genom Leader?

Leaderprojekt som genomförs enligt utvecklingsstrategin kan få medfinansiering från landsbygdsprogrammet. Stöd kan ges till representanter från offentlig, privat eller ideell sektor som genomför projekt som arbetar för att uppfylla ett eller flera av målen och som följer strategin för Leaderområdet. Det är ofta en fördel om det inom ett projekt finns företrädare för mer än en av samhällets olika sektorer. Ett exempel är att en grupp företagare, tillsammans med kommunerna i Leaderområdet, genomför ett projekt för att förbättra förutsättningarna för att driva företag där. Det finns också möjligheter att arbeta med samarbetsprojekt med bland annat andra Leaderområden inom Sverige och i andra länder.

För att ett projekt ska kunna få stöd krävs att projektet godkänns av LAG-gruppen.

Vad är skillnaden mellan projektstöd som beslutas av länsstyrelsen respektive Leader?

Generellt gäller att om ett enskilt företag vill söka stöd för den egna verksamheten ska det vända sig till länsstyrelsen.

Ett stöd som beslutas genom Leader ska i allmänhet syfta till att flera aktörer får ett mervärde. Till exempel kan ett flertal företag gå samman och bilda ett nätverk för att skapa bättre förutsättningar för mindre företag i området. Programmet vänder sig till företag som har max 10 anställda.

Dessutom kan till exempel ideella föreningar och kommuner söka stöd inom Leader för att driva projekt som syftar till att utveckla landsbygden.

Leaderprojekt kan vara breda och behöver inte falla in under specifika åtgärder i programmet utan ska syfta till uppfyllelse av ett eller flera av de tre huvudmålen i landsbygdsprogrammet. Projekt som beslutats av länsstyrelsen är däremot inriktade på specifika åtgärder i programmet.

Beroende på om det finns ett Leaderområde där sökanden bor och beroende på Leaderområdets strategi avgör om det är LAG-gruppen eller länsstyrelsen som beslutar.

Vill du veta mer?

- Besök Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se. Där hittar du dokumentet "Guide för att bilda Leaderområden"
- För ytterligare frågor till Jordbruksverket kontakta leader@sjv.se
- Information om Leadermetoden samt innevarande LEADER+ www.leaderplus.se
- Information om tidigare Leaderprogram www.glesbygdsverket.se
- Förslag till landsbygdsprogram
<http://www.regeringen.se/sb/d/6411/a/58129;jsessionid=a9IXV9rJ3Yce>